

8. อภิปรายผล

การวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยที่น่าสนใจเห็นควรนำมาอภิปรายผลเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาได้เต็มที่ กำหนดเวลาไม่เหมาะสม การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ประชาชนขาดความสนใจและไม่กระตือรือร้น ไม่กล้าแสดงออก และการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับสรุปคำสัมภาษณ์ของผู้ที่ว่า เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาได้ไม่เต็มที่ กำหนดเวลาไม่เหมาะสม การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ประชาชนขาดความสนใจและไม่กระตือรือร้น ไม่กล้าแสดงออก และการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน แต่ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ **ทวิทย์ โพธิ์เสถ** (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลวังไชย อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ” ผลการศึกษาพบว่า “ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ **ธิดิกานต์ แสนไทย** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอกุหลวง จังหวัดเลย ผลการศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหา ความต้องการ อยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนให้ความสำคัญกับจัดทำแผนการพัฒนาตำบลและมีความต้องการให้การจัดสรรงบประมาณกระจายอย่างทั่วถึง และเกิดความเป็นธรรม ซึ่งไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ **ธิดิกานต์ แสนไทย** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอกุหลวง จังหวัดเลย ” ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอกุหลวง จังหวัดเลย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหา ความต้องการ ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการร่วมติดตามประเมินผล **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** เมื่อประชาชนเสนอโครงการเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาตำบลในระดับหมู่บ้าน มิได้ติดตามหรือสอบถามว่าโครงการที่ตนเองเสนอให้บรรจุลงในแผนพัฒนาตำบลได้นำไปจัดทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือไม่ เพราะคิดว่ามีใช้หน้าที่ของตน ดังนั้นประชาชนจึงเพียงแต่ดูการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ห่าง ๆ มิได้เข้าไปตรวจสอบโดยตรง จึงมีส่วนร่วมต่ำกว่าทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ **ณัฐนิชา กงพะสี** ได้ทำวิจัย “ การมีส่วน

ร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายชื่อเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด นำมาอภิปรายได้ดังนี้

1) **ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ** พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ต้องการพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง จึงเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอความต้องการเพื่อของงบประมาณเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง แต่ข้อเสนอแนะอาจได้นำไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาน้อยหรืออาจนำไปใช้ทำแผนพัฒนาแต่อาจมีความล่าช้าในทางปฏิบัติ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ **นางไพฑูรย์ โกพิพัฒน์** กล่าวว่า สาเหตุที่ทำให้ประชาชนร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ เพราะต้องการนำปัญหาไปนำเสนอเพื่อของงบประมาณ หรือโครงการที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อนโดยรวม แต่ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ **ธิดิกานต์ แสนไทย** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย” ผลการศึกษา พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน” ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** การประชุมระดับหมู่บ้านถือเป็นเรื่องใกล้ตัวมีโอกาสได้พบปะเพื่อนบ้านใกล้เรือนเคียงด้วย และการประชุมประชาคมหมู่บ้านจัดที่หมู่บ้านของตนเอง จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและตรงกับความต้องการของประชาชนได้ ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับการวิจัยของ **ชัยยศ ทะไกรราช** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การได้ร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการของหมู่บ้านและตำบล

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ร่วมเสนอแนะคั้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน” ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนอาจไม่เข้าใจต่อบทบาทในการร่วมเสนอแนะคั้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลด

ปัญหาของหมู่บ้านได้ดีเท่าที่ควร เพราะอาจยังไม่เห็นผลของแผนที่จะนำไปปฏิบัติได้จริง จึงไม่ค่อยเสนอแนะ ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ **นางนารี ศิริวัฒนสาธร** กล่าวว่า การร่วมเสนอแนะ คำนารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน ถ้าประชาชนให้ความสนใจเอาใจใส่ ในการเข้าร่วมในแผนพัฒนา สอดคล้องกับการวิจัยของ **ชัยยศ ทะไกรราช** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีส่วนร่วม ในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วม ในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านข้อมูลปัญหา ความต้องการของหมู่บ้าน ตำบลต่อที่ประชุม

2) ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง **ที่เป็นชนนีอภิปรายได้ว่า** ประชาชนต้องการให้หมู่บ้านและตำบลของตนมี แบบแผนการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับการวิจัยของ **ปิยนุช แสงวรุ** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมจัดทำแผนงาน/โครงการ อยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “วิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำแผนพัฒนา” ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับปานกลาง **ที่เป็นชนนี อภิปรายได้ว่า** ประชาชนอาจวิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำแผนพัฒนาได้ทั่วถึง เพื่อการแก้ไขที่นำเสนอมิได้รับความรวดเร็ว ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับการวิจัยของ **ปิยนุช แสงวรุ** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมจัดทำแผนงาน/โครงการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อหมู่บ้าน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 7 ที่ว่า “ร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน” ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับปานกลาง **ที่เป็นชนนีอภิปรายได้ว่า** ประชาชนไม่เข้าใจบทบาทตนเองว่ามีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน ประชาชนเข้าใจเพียงแต่ว่าเป็นหน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยงานราชการอื่น ๆ ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ **นางจันทร์ฉาย นางังหาร** กล่าวว่า ประชาชนควรร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ **วราพร สีสกุล** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัด ฉะเชิงเทรา พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการจัดทำ แผน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ใน โครงการพัฒนา อบต.

3) **ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา อบต.** พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนมีความเข้าใจว่าขั้นตอนการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา อบต. เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ อบต. จึงไม่ได้สนใจเข้าไปตรวจสอบ ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับการวิจัยของ **วราพร สื่อสกุล** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ด้านการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. หลังจากทีคณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ” ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ไม่ค่อยติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. หลังจากทีคณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ เพราะไม่ต้องการเข้ามายุ่งเกี่ยวซึ่งทำให้เสียเวลาในการปฏิบัติงานของอบต. ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับการวิจัยของ **วราพร สื่อสกุล** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ด้านการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการเข้าฟังการประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนา อบต.

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ” ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** เมื่อร่างแผนพัฒนาตำบลเสร็จแล้ว ถือว่าแผนพัฒนาตำบลได้ผ่านกระบวนการพิจารณาแล้วกรองจากคณะกรรมการจัดทำแผนและคณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว ประชาชนจึงไม่ต้องการติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ ใดๆ ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ **นายอำนาจ สุขยิ่ง** กล่าวว่า การติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ เป็นประโยชน์ต่อหมู่บ้าน เพราะลดปัญหาความเดือดร้อนและเพิ่มการพัฒนาให้กับชุมชนได้ และสอดคล้องกับการวิจัยของ **วราพร สื่อสกุล** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ด้านการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. หลังจากทีคณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จแล้ว

4) **ด้านการร่วมติดตามประเมินผล** พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ขั้นตอนการนำแผนพัฒนา อบต. ไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เป็นอำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จึงทำให้ประชาชนทั่วไปมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับการวิจัยของ **สิบเอกสายรุ้ง ไชยภาลี** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลฝักแว่น อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาคมตำบลมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลฝักแว่น ขั้นการมีส่วนร่วมตรวจสอบการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน” ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะ** **ได้ว่า** เพราะโครงการเร่งด่วนที่ประชาชนเสนอให้บรรจุในแผนพัฒนาตำบลนั้น ประชาชนมีความจำเป็นและเดือดร้อนจริง ๆ ดังนั้นจึงต้องเร่งผลักดันให้เกิดโครงการนั้นเร็ว ๆ เพื่อที่จะได้แก้ปัญหาและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ให้เร็วที่สุด จึงต้องมีการติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ **ลิบเอกสายรุ้ง ไชยภาลี** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลฝักแว่น อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าประชาคมตำบลมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลฝักแว่น ขั้นการมีส่วนร่วมตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการผลักดันให้ อบต. นำโครงการจำเป็นเร่งด่วนจากแผนพัฒนา อบต. ไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ติดตามประเมินผลการตัดสินใจของอบต. ในแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน” ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้ก็** **อธิบายได้ว่า** เพราะประชาชนยังไม่เข้าใจว่าการติดตามประเมินผลในการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เป็นสิ่งจำเป็น ผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ **นายวิรพงษ์ บรรพบุตร** เห็นว่า “...ประชาชนอาจยังขาดความเอาใจใส่ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าตัดสินใจ ติดตามประเมินผลการตัดสินใจของอบต. ในแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน ดังนั้น ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแสดงได้อย่างเต็มที่...” และสอดคล้องกับการวิจัยของ **ลิบเอกสายรุ้ง ไชยภาลี** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลฝักแว่น อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าประชาคมตำบลมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลฝักแว่น ขั้นการมีส่วนร่วมตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการผลักดันให้ อบต. จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนา อบต.

9. ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ผู้วิจัยจึงได้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลควรปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาแนวทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มมากขึ้นทั้งสี่ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการร่วมติดตามประเมินผลควรให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก เพราะค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่ำที่สุด

1) **ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ** ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหาความต้องการโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด ควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และยกระดับการพัฒนาโดยส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ปัญหาในชุมชนหมู่บ้านของตนเองให้มากกว่าที่เป็นอยู่

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน” ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรแก้ไขปรับปรุง และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาส เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหาและความต้องการของหมู่บ้าน ให้มากกว่าที่เป็นอยู่

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ร่วมเสนอแนะคั้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน” ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรแก้ไขปรับปรุง และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมเสนอแนะคั้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน ให้มากกว่าที่เป็นอยู่

2) **ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ** พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรแก้ไขปรับปรุง และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาส เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนและโครงการให้มากกว่าที่เป็นอยู่

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “วิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำแผนพัฒนา” ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรแก้ไขปรับปรุง และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาส เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในวิเคราะห์ และพิจารณาลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำแผนพัฒนา ให้มากกว่าที่เป็นอยู่

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 7 ที่ว่า “ร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผนและโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน” ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรแก้ไขปรับปรุง และยกระดับการพัฒนาโดย

เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน ให้มากกว่าที่เป็นอยู่

3) ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา อบต. พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภอจันทาร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา อบต. โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรแก้ไขปรับปรุง และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาส เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบแผนพัฒนา อบต. ให้มากกว่าที่เป็นอยู่

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. หลังจากทีคณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ” ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรแก้ไขปรับปรุง และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาส เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. หลังจากทีคณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จ ให้มากกว่าที่เป็นอยู่

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ” ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรแก้ไขปรับปรุง และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ ให้มากกว่าที่เป็นอยู่

4) ด้านการร่วมติดตามประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภอจันทาร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมติดตามประเมินผล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรแก้ไขปรับปรุง และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาส เปิดเผยข้อมูลการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการนำแผนพัฒนา อบต. ไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้มากกว่าที่เป็นอยู่

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน” ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรแก้ไขปรับปรุง และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาส เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน ให้มากกว่าที่เป็นอยู่

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ติดตามประเมินผลการตัดสินใจของอบต. ในแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน” ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรแก้ไขปรับปรุง และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามประเมินผลการตัดสินใจของอบต. ในแก้ไขปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน ให้มากกว่าที่เป็นอยู่

9.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด มีประเด็นที่ผู้วิจัย จะเสนอแนะให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง จะวิจัยต่อยอดดังต่อไปนี้

1) ควรวิจัย ความคิดเห็นของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

2) ควรวิจัย บทบาทของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

3) ควรวิจัย ปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

10. บรรณานุกรม

การปกครอง. กรม. (2549). การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร : สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.

ประกายรัตน์ สุวรรณ. คู่มือการใช้โปรแกรม SPSS เวอร์ชัน 12 สำหรับ Windows. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยูเคชั่น. 2548.

องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด. (2554). “บัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชาคมหมู่บ้านองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด”. ร้อยเอ็ด : องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด.

ชัยยศ ทะไกรราช. (2548). “ระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ณัฐนิชา กงพะลี. (2552). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอมือง จังหวัดมหาสารคาม”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ทวีทย์โพธิเสส. (2550). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลวังไชย อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม” รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ธิดิกานต์ แสนไทย. (2549). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอกุหลาบ จังหวัดเลย”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นพรัตน์ ภัคดีสมุทร. (2553). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น:ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ศรีสว่าง อำเภอนาทอง จังหวัดร้อยเอ็ด”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2550). หลักกฎหมายปกครองเกี่ยวกับบริการสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน.

ปิยนุช แสงรุช. (2548). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนางาม อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วรพร สีสกุล. (2548). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สายรุ้ง ไชยภาลี. สิบเอก. (2551). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลฝักแว่น อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด”. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

11. คำขอบคุณ

วิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะความอนุเคราะห์จากทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำเป็นอย่างดีมาโดยตลอด ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ อุดม พิริยสิงห์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไขอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณ ดร.ไพรัช พันขมนุญ ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.สุกิจ ชัยมุสิก และ ดร.ยุทธนา ปราณีต คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความเมตตาในการตรวจสอบข้อบกพร่องจนทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ด้วยดี ขอขอบพระคุณ นางสาวจารุวรรณ เวียงนันท นายเอี่ยม อามาตย์มุลตรี และนางสาวจารุวรรณ คำสมมาตย์ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณ ประชาชนซึ่งได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนประชาคมทั้งสิบสองหมู่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ทุกท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในด้านการให้ข้อมูลและการเก็บข้อมูลในการวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ และขอขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งได้กรุณาให้ความรู้ทางวิชาการ ตำรา เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวกเป็นอย่างดี ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องที่ไม่ได้กล่าวนามมา ณ โอกาสนี้ ได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ให้กำลังใจและคอยช่วยเหลือสนับสนุน คุณค่า และประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศเพื่อบูชาพระคุณแต่บิดามารดา ครู อาจารย์ ที่ให้การอบรมสั่งสอนให้มีสติปัญญา และคุณธรรมเครื่องชี้นำความสำเร็จในชีวิต

การพัฒนาาระบบ TCS BUAKHAO MODEL เพื่อแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยง
ของนักเรียนโรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
The Development of Teacher Care Student Buakhao Model for solving
the risk behavior of student in Buakhao School

วุฒิ ขจร
Wut Khachon
ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาาระบบ TCS BUAKHAO MODEL โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ให้มีประสิทธิภาพ 2) เพื่อแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนโรงเรียน

บัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนบัวขาว จำนวน 128 คน และนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโรงเรียนบัวขาว ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 325 คน ได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) คู่มือการดำเนินงานระบบ TCS BUAKHAO MODEL โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ 2) แบบสอบถามแบบสองคำตอบ (Dichotomous Questions) เพื่อใช้ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานในระบบ TCS BUAKHAO MODEL ของครูที่ปรึกษา และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อระบบ TCS BUAKHAO MODEL สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์การแปรผัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูที่ปรึกษามีผลงานการปฏิบัติงานในระบบ TCS BUAKHAO MODEL โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 61.35 ครูมีความต้องการพัฒนาด้านความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ คิดเป็นร้อยละ 91.35

2. ผลการประเมินด้านความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการปฏิบัติงานพบว่า ต้องปรับปรุง คือ การให้การปรึกษาเบื้องต้น การจัดกิจกรรมในห้องเรียน การสื่อสารกับผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหามีค่าเฉลี่ยเป็น 3.81, 3.81, 3.76 และ 3.69 ตามลำดับ

3. ผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ ความเข้าใจ และฝึกปฏิบัติพบว่า

ก่อนการพัฒนา ครูมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานในระบบ TCS BUAKHAO MODEL โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเป็น 3.88 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็น 0.75 และค่าสัมประสิทธิ์การแปรผัน คิดเป็นร้อยละ 19.33 ต้องปรับปรุง

หลังการพัฒนา ครูมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานในระบบ TCS BUAKHAO MODEL โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเป็น 4.50 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็น 0.58 และค่าสัมประสิทธิ์

การแปรผัน คิดเป็นร้อยละ 12.89 อยู่ในเกณฑ์ดีเป็นที่พอใจการส่งเสริมนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเป็น 4.67, 4.52, 4.50, 4.48 และ 4.47 ตามลำดับ

4. ผลการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนโดยใช้กระบวนการปฏิบัติงานในระบบ TCS BUAKHAO MODEL ของครูที่ปรึกษาโรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2557 ในรอบที่ 1 พบว่าครูที่ปรึกษามีความเห็นว่าการพฤติกรรมเด็กเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่ยังไม่สามารถแก้ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนได้ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมเป็น 25.62 อยู่ในกลุ่มเสี่ยง พฤติกรรมด้านอารมณ์ พฤติกรรมเกร/ความประพฤติ พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง/สมาธิสั้น ยังอยู่ในกลุ่มที่มีปัญหา ส่วนพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนอยู่ในกลุ่มปกติ ส่วนผู้ปกครองมีความเห็นสอดคล้องกับครูที่ปรึกษา คือ พฤติกรรมด้านอารมณ์ พฤติกรรมเกร/ความประพฤติ พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง/สมาธิสั้น ยังอยู่ในกลุ่มที่มีปัญหา ส่วนพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนในโรงเรียนยังไม่สามารถแก้ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนได้ ส่วนพฤติกรรมภาระหนี้เรียนของนักเรียนพบว่า พฤติกรรมภาระหนี้เรียนอยู่ในเกณฑ์ปกติที่โรงเรียนกำหนด นั่นคือ การดำเนินการในรอบที่ 1 สามารถแก้ไขภาระหนี้เรียนของนักเรียนได้ร้อยละ 100 ผลการดำเนินการในรอบที่ 2 พบว่านักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอยู่ในกลุ่มปกติ คือ มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมรวมทั้ง 4 ด้านคือ เป็น 13.92 อยู่ในกลุ่มปกติ พฤติกรรมด้านสัมพันธภาพทางสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในกลุ่มที่มีจุดแข็ง ค่าเฉลี่ยเป็น 4.62 ผู้ปกครองนักเรียนให้ความเห็นว่าหลังการดำเนินการแก้ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนในรอบที่ 2 พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้น มีคะแนนความเห็นทั้ง 4 ด้านเป็น 15.17 อยู่ในกลุ่มปกติ พฤติกรรมด้านสัมพันธภาพทางสังคม มีค่าเฉลี่ยเป็น 5.92 อยู่ในกลุ่มที่มีจุดแข็ง กล่าวโดยสรุปคือ การแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนทั้ง 325 คน เมื่อดำเนินการครบ 2 รอบแล้ว การปฏิบัติงานในระบบ TCS BUAKHAO MODEL สามารถแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนได้ ร้อยละ 100

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 หมวดที่ 3 มาตรา 30 และมาตรา 49 (สำนักเลขาธิการวุฒิสภา 2551, หน้า 16-31) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา 2547), หน้า 8) กล่าวถึงการคุ้มครองดูแลเด็กไว้ตรงกันว่า “บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจัดให้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชนส่งเสริมความเสมอภาคชายหญิง

ผู้ยากไร้พิการหรือทุพพลภาพ ซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรืออยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิสนับสนุนจากรัฐเท่าเทียมกับบุคคลอื่น ๆ โดยเสมอภาค นอกจากนี้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 2548, หน้า 28) มาตรา 63 กำหนดไว้ว่า “โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงาน และกิจกรรมการแนะแนวให้คำปรึกษาและการฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคมและความปลอดภัยต่อนักเรียน นักศึกษา ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง” สาระสำคัญของกฎหมายดังกล่าวล้วนให้ความสำคัญกับสิทธิและโอกาส การเฝ้าระวังดูแลช่วยเหลือเด็กและ

เยาวชนทุกคนให้เป็นคนดี คนเก่งพร้อมที่จะเติบโตเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไป

จากการศึกษาสถานการณ์เด็กและเยาวชนไทยของสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (2550, หน้า 19) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, หน้า 4) ได้วิเคราะห์สภาพปัญหาเด็กและเยาวชนไทยไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เด็กและเยาวชนรับอารยธรรมตะวันตก และค่านิยมตามประเทศที่พัฒนาแล้ว เด็กและเยาวชนในปัจจุบันมีค่านิยม การบริโภคไม่เหมาะสม เป็นโรคอ้วน นิยมวัตถุซื้อของแบรนด์เนม ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย เด็กมีปัญหา หนีเรียน ดัดเกม การพนัน เสพเหล้า บุหรี่ ยาเสพติด ทะเลาะวิวาท

มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ส่งผลกระทบต่อการศึกษาและชีวิตและ การศึกษา คนในสังคมขาดคุณธรรม จริยธรรม ขาดวินัย ความเอื้ออาทรต่อกันลดลง เปลี่ยนไปเป็นสังคมบริโภคนิยมมากขึ้น ส่วนผลกระทบในด้านนักเรียนนั้น จากข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาผลการทดสอบ O-NET ชั้น ป.6 ม.3 และ ม.6 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2551 ถึง 2553 เห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกวิชามีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552, หน้า 5) ว่าการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนยังไม่ได้มาตรฐานถึงร้อยละ 65 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาที่มีความจำเป็นต้องศึกษา และสร้างความรู้ใหม่ ๆ ออกมาช่วยกันพัฒนาดูแลเด็กและเยาวชนไทยทั้งในปัจจุบันและอนาคต

จากสถานการณ์และสภาพปัญหาข้างต้น เห็นได้ว่านักเรียนในระหว่างการศึกษาระดับชั้นพื้นฐานประสบกับปัญหาด้านการเรียน ปัญหาครอบครัว สุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม พฤติกรรมไม่เหมาะสม และปัญหาด้านความปลอดภัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 5-7) วิเคราะห์ว่าปัจจัยที่เสี่ยงที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนประพฤติตนไม่เหมาะสม ประกอบด้วย ปัจจัยจากสภาพครอบครัว โรงเรียน เพื่อน ชุมชนและสังคม รวมทั้งปัจจัยที่เกิดจากตัวนักเรียนเอง สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของการบริหารการศึกษาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน ในช่วงปีการศึกษา 2551 – 2552 คณะรัฐมนตรีกำหนดให้เป็น “ปีแห่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียน” โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่หลักในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ แต่ผลจากการตรวจดูแล วินัยนักเรียน นักศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2551 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 (2551, หน้า 6) ยังพบว่า นักเรียน นักศึกษาส่วนหนึ่งที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม อายุระหว่าง 14 - 18 ปี สถานที่พบการประพฤติตนไม่เหมาะสม ได้แก่ ร้านเกม สถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ หอพักเอกชน โรงเรียนยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาและดูแลช่วยเหลือเด็กได้ครอบคลุม จากรายงานการเยี่ยมบ้านของสถานศึกษาเมื่อเดือนสิงหาคม 2553 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 (2553, หน้า 2) พบว่า มีนักเรียน 4,998 คน หรือประมาณ 1 ใน 4 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ประสบปัญหาครอบครัวหย่าร้าง ในขณะที่ อวยชัย ศรีตระกูล (2553, หน้า 64) นำเสนอปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนว่า ครูที่ปรึกษาเข้าใจว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเป็นหน้าที่ครูแนะแนว มักมีเหตุผลจากครูที่ปรึกษาจำนวนมากว่าครูมีภาระงานมากทำให้ไม่มีเวลา ครูยังนำผลการคัดกรองนักเรียนที่ได้มา จัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือแก้ไขหรือพัฒนาในรูปโครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ยังมีน้อยขาดความต่อเนื่อง ส่วนผู้ปกครอง ให้เหตุผลว่าไม่มีเวลา ไม่เข้าใจพฤติกรรมของลูก ไม่เข้าใจระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากการศึกษาและวิเคราะห์การดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาพอที่จะสรุปได้ในขั้นต้นว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปัจจุบัน ยังไม่สามารถดำเนินการให้มี

ประสิทธิภาพได้ นอกจากนี้การบริหารในเชิงนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขาดข้อมูลสารสนเทศ ในการบริหารงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเฝ้าระวัง การประสานงาน การติดตามและประเมิน ผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียนขาดความต่อเนื่อง ไม่สามารถดำเนินการกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาในพื้นที่ได้เพียงพอ จากรายงานผลการศึกษาข้างต้นเห็นได้ว่าปัญหาหลักของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เกิดจากระบบการบริหารจัดการที่ยังไม่มีประสิทธิภาพทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับสถานศึกษาและ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งต้องสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาระบบการบริหารระบบใหม่และเผยแพร่ความรู้สู่สถานศึกษาในโอกาสต่อไป

ผู้วิจัยในฐานะที่ดำรงตำแหน่งเป็นรองผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการโรงเรียนให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยเร่งด่วน ไม่ให้ขยายวงกว้างออกไป จึงมีความสนใจที่จะศึกษา และพัฒนาการปฏิบัติงานในระบบ TCS BUAKHAO MODEL โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งระบบ TCS BUAKHAO MODEL ได้พัฒนารูปแบบ มาจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีอยู่แล้วในโรงเรียนบัวขาว แต่ยังไม่มีการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมชัดเจน ขาดการเฝ้าระวัง ขาดการประสานงานที่ดี ไม่มีการติดตามและการประเมินผลการดำเนินงาน เป็นไปอย่างไร้ทิศทาง และเพื่อให้เข้ากับสภาพและบริบทของโรงเรียนบัวขาว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและพัฒนาระบบ TCS BUAKHAO MODEL เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการป้องกันและแก้ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน โรงเรียนบัวขาว และเพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานระบบ TCS BUAKHAO MODEL ของโรงเรียนบัวขาวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาระบบ TCS BUAKHAO MODEL โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ให้มีประสิทธิภาพ

2.2 เพื่อแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ครู และนักเรียนโรงเรียนบัวขาว ปีการศึกษา 2557 จำนวน 3,076 คน

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ 1) การใช้วงจรคุณภาพ PDCA เป็นขั้นตอนในการทำงานที่ใช้หลักการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และ 2) ขั้นตอนในการปฏิบัติงานในระบบ TCS BUAKHAO MODEL

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 ทำให้การปฏิบัติงานระบบ TCS BUAKHAO MODEL โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พัฒนาเข้าสู่ระบบที่มีประสิทธิภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากยิ่งขึ้น

4.2 ระบบ TCS BUAKHAO MODEL มีระบบงานที่ชัดเจน จะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนา

คุณภาพของนักเรียน โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ให้มีคุณภาพ คือ เก่ง ดี มีสุข อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 มีข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน ที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ ให้ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจ ดำเนินการ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

4.4 เป็นต้นแบบให้โรงเรียน หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องนำไปประยุกต์ใช้ ในการแก้ปัญหา และพัฒนาการปฏิบัติงานระบบ TCS BUAKHAO MODEL ให้เหมาะสมกับสภาพและบริบทของแต่ละโรงเรียนได้

4.5 เพื่อเป็นการรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษา ด้านการประกันคุณภาพ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนต่อไป

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ครู และนักเรียนโรงเรียนบัวขาว ปีการศึกษา 2557 จำนวน 3,076 คน

5.2 กลุ่มตัวอย่างซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ

5.2.1 ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Research Participants จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 7.03 ของครูทั้งหมด

5.2.2 ครูที่ปรึกษาหรือกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 96.8 ของครูทั้งหมด

5.2.3 นักเรียนกลุ่มเสี่ยง จำนวน 325 คน คิดเป็นร้อยละ 11.04 ของนักเรียนทั้งหมด

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบสองคำตอบ (Dichotomous Questions) โดยให้ผู้ตอบเลือกคำตอบใดคำตอบหนึ่ง เช่น ปฏิบัติ - ไม่ได้ปฏิบัติ, เคย - ไม่เคย, สนใจ - ไม่สนใจ, เห็นด้วย - ไม่เห็นด้วย, ใช่ - ไม่ใช่, เป็นต้น และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการปฏิบัติงาน และความคิดเห็นที่มีต่อระบบ TCS BUAKHAO MODEL เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า ตามวิธีการของ ลิเคอร์ท (Likert's Scale)

ตอนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ในระบบ TCS BUAKHAO MODEL ของครูที่ปรึกษา โรงเรียนบัวขาว ปีการศึกษา 2557 ได้แก่ เอกสารความรู้ประกอบการประชุม เรื่อง การดูแลช่วยเหลือนักเรียน เอกสารคู่มือการปฏิบัติงานในระบบ TCS BUAKHAO MODEL และแบบฝึกปฏิบัติระบบ TCS BUAKHAO MODEL

ตอนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพการดำเนินงาน ได้แก่ แบบการสังเกตโดยเข้าไปร่วม (Participant Observation) การนิเทศภายในโรงเรียน (Internal Supervision) และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ)

5.4 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การแปรผัน

6. ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลของการปฏิบัติงานในระบบ TCS BUAKHAO MODEL ของครูที่ปรึกษา พบว่าครูที่ปรึกษาส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุราชการ มากที่สุดอยู่ระหว่าง 15 - 20 ปี ครูที่ปรึกษา มีผลการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ย ร้อยละ 61.35 มีการปฏิบัติที่ยังไม่สมบูรณ์ เฉลี่ยร้อยละ 38.65 ครูที่ปรึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ในขั้นตอนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ขั้นตอนอยู่ในระดับ มาก ทุกขั้นตอน มีค่าเฉลี่ยรวม 3.95 ครูมีความสามารถโดยรวมทั้ง 5 ขั้นตอนในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเป็น 3.88 และครูที่ปรึกษาเห็นว่า ระบบ TCS BUAKHAO MODEL มีประโยชน์ต่อครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเป็น 4.66

ตอนที่ 2 ความรู้ ความเข้าใจ ของครูที่ปรึกษาต่อการปฏิบัติงานในระบบ TCS BUAKHAO MODEL หลังได้รับการประชุมเชิงปฏิบัติการแล้วสูงขึ้น เปรียบได้ดังนี้

1. ก่อนการพัฒนา ครูมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานในระบบ TCS BUAKHAO MODEL โดยรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเป็น 3.88 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็น 0.75 และค่าสัมประสิทธิ์การแปรผัน คิดเป็นร้อยละ 19.33 ต้องปรับปรุง

2. หลังการพัฒนา ครูมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานในระบบ TCS BUAKHAO MODEL โดยรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเป็น 4.50 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็น 0.58 และค่าสัมประสิทธิ์การแปรผัน คิดเป็นร้อยละ 12.89 อยู่ในเกณฑ์ดีเป็นที่พอใจ

3. ครูที่ปรึกษาสามารถปฏิบัติได้ดีที่สุด เรียงตามลำดับดังนี้ การส่งต่อ, การคัดกรองนักเรียน, การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล, การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งเสริมนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเป็น 4.67, 4.52, 4.50, 4.48 และ 4.47 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยใช้กระบวนการปฏิบัติงานในระบบ TCS BUAKHAO MODEL ของครูที่ปรึกษา โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2557

1. ผลการดำเนินการในรอบที่ 1

เก็บข้อมูลจากครูที่ปรึกษา และผู้ปกครองนักเรียน โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) พบว่า ความเห็นของครูที่ปรึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเด็ก เป็นไปในทางที่ดีขึ้น แต่ยังไม่สามารถแก้ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนได้ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเป็น 25.62 อยู่ในกลุ่มเสี่ยง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า พฤติกรรมด้านอารมณ์ พฤติกรรมเกรง/ความประพฤติ พฤติกรรมอยู่นิ่ง/สมาธิสั้น ยังอยู่ในกลุ่มเสี่ยงมีปัญหา มีคะแนนเฉลี่ยเป็น 7.84, 4.98 และ 7.34ตามลำดับ ส่วนพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน อยู่ในกลุ่มปกติ มีค่าเฉลี่ยเป็น 5.46 ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่ใกล้กับกลุ่มเสี่ยงมากที่สุด

ในด้านพฤติกรรมด้านสัมพันธ์ทางสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในกลุ่มที่มีจุดแข็ง ค่าเฉลี่ยเป็น 3.66 แม้จะเป็นจุดแข็งที่ไม่สูงมากนัก ก็เป็นสิ่งดีที่สามารถพัฒนาได้ ความเห็นของผู้ปกครองต่อการดำเนินการในวงจรที่ 1 พบว่า พฤติกรรมเด็กในปกครองยังอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา มีคะแนนเฉลี่ยเป็น 24.08 อยู่ในกลุ่มเสี่ยง เมื่อพิจารณารายด้านแล้ว พบว่า พฤติกรรมทั้ง 4 ด้านอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาทุกด้าน ส่วนพฤติกรรมด้านสัมพันธ์ทางสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในกลุ่มที่มีจุดแข็ง ค่าเฉลี่ยเป็น 5.63 เป็นจุดแข็งที่อยู่ในระดับ

ปานกลางไม่สูงมากนัก ก็เป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ พฤติกรรมการหนีเรียน ตรวจสอบจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ คือ บันทึกการเข้าเรียนของนักเรียนในแต่ละวิชาของครูผู้สอน พบว่า พฤติกรรมการหนีเรียนอยู่ในเกณฑ์ปกติที่โรงเรียนกำหนด กล่าวโดยสรุปคือ การแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน ทั้ง 325 คน ยังไม่ประสบผลสำเร็จ คงเป็นพฤติกรรมเสี่ยงต่อไป โดยรวมแล้วพฤติกรรมของนักเรียนเริ่มจะดีขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนเรื่องการหนีเรียนสามารถแก้ไขได้ ร้อยละ 100

2. ผลการดำเนินการในรอบที่ 2

จากการสรุปผลการดำเนินการในรอบที่ 1 พบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการตามวงจรคุณภาพ PDCA ในทุกขั้นตอน และปัญหาจากการใช้เอกสารในระบบ TCS BUAKHAO MODEL ของครูที่ปรึกษายังขาดประสิทธิภาพ ได้ประชุมวางแผน หากกลยุทธ์ที่เหมาะสม แก้ไขข้อบกพร่องจากรอบที่ 1 แล้วดำเนินการในรอบที่ 2 ต่อไป ผลการดำเนินการในรอบที่ 2 สรุปได้ดังนี้ ครูที่ปรึกษาเห็นว่านักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง กลับเข้ามาอยู่ในกลุ่มปกติคือมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมรวมทั้ง 4 ด้านเป็น 13.92 เมื่อพิจารณาพฤติกรรมเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในกลุ่มปกติ ในด้านพฤติกรรมด้านสัมพันธ์สภาพทางสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในกลุ่มที่มีจุดแข็ง ค่าเฉลี่ยเป็น 4.62 คะแนนเฉลี่ยของผู้ปกครองนักเรียน ต่อการดำเนินการในวงจรที่ 2 เป็น 15.17 อยู่ในกลุ่มปกติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า พฤติกรรมทั้ง 4 ด้านอยู่ในกลุ่มปกติ ส่วนพฤติกรรมด้านสัมพันธ์สภาพทางสังคม มีค่าเฉลี่ยเป็น 5.92 อยู่ในกลุ่มที่มีจุดแข็ง

กล่าวโดยสรุปคือ การแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน ทั้ง 325 คน ในรอบที่ 2 ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย พบประเด็นสำคัญสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

7.1 การพัฒนาส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย มีพฤติกรรมที่ดีขึ้นนั้น โรงเรียนจะต้องพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถในการปฏิบัติจริง เพื่อนำผลจากการพัฒนาไปใช้ให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น จากการพัฒนาการปฏิบัติงานระบบ TCS BUAKHAO MODEL โรงเรียนบัวขาว อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการ ตลอดทั้งการนิเทศการกำกับ ติดตาม ทำให้ครูที่ปรึกษาทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจ เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเอง สร้างแรงจูงใจให้เกิดความตระหนักและเกิดขวัญ กำลังใจ ในการที่จะช่วยแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ขวัญและกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญ เป็นแรงผลักดันที่จะให้คน อยากทำหรือไม่อยากทำ การประชุมให้ความรู้ ก็เป็นอีกวิธีการหนึ่งของการให้กำลังใจ นอกเหนือจากคำชมหรือการให้รางวัล สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2539 อ้างถึงใน สมศักดิ์ คงเที่ยง และอัญชลี โพธิ์ทอง, 2543 : 138 - 139) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาครู ประจำการไว้ดังนี้ 1) การจัดให้มีระบบและองค์กรพัฒนาครู ที่จูงใจให้ครูเข้ารับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 2) การจัดให้มีแผนพัฒนาครูประจำการและบุคลากรทางการศึกษา 3) การจัดให้มีศูนย์พัฒนาครูประจำการ และบุคลากรทางการศึกษากระจายทุกภูมิภาค ทำหน้าที่หลักในการพัฒนาครู และวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียน การสอน ตลอดจนเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าของครู 4) การจัดให้มีกองทุนส่งเสริมการพัฒนาครูทั้งระบบ 5) การประสานงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสร้างแรงจูงใจให้ครูเข้ารับการพัฒนา และใช้ผลจากการพัฒนาครู

เป็นตัวกำหนดความก้าวหน้า การเข้าสู่ตำแหน่งและการเปลี่ยนระดับของครู สอดคล้องกับสันติ นิลหมื่นไวย (2546 : บทคัดย่อ) ที่ใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาครู แล้วจึงนำผลการพัฒนาไปใช้ในการแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน โดยเฉพาะการหลบหนีเรียน ได้รับการแก้ไขในแนวทางที่ถูกต้อง ทำให้สถิติการหลบหนีเรียนของนักเรียนลดลงและหมดไปในที่สุด และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประชุมโดยทั่วไป คือ ประชุมเพื่อการแก้ปัญหา (Pro - Solving) เพื่อการเรียนรู้ร่วมกันหรือการฝึกอบรม (Learning and Training) และเพื่อตัดสินใจหรือกำหนดนโยบาย (Decision - Making or Policy Determination) (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2546 : 4)

7.2 ในการปฏิบัติงาน ตามวงจรคุณภาพ PDCA นั้น ต้องให้ความสำคัญทุกขั้นตอน นับตั้งแต่การเตรียมการและวางแผนดำเนินงาน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การกำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงาน (Check) การปรับปรุงดำเนินการได้มาตรฐาน (Act) รวมทั้งการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาในกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ประการ ความล้มเหลวจากการดำเนินการในรอบที่ 1 เกิดจากความบกพร่องในทุก ๆ ขั้นตอนของการปฏิบัติ เช่น มีแผนดำเนินงานแต่ไม่ทำความเข้าใจในแผนให้ถ่องแท้ ขาดความยืดหยุ่นในการปฏิบัติ เพราะการทำงานกับคนซึ่งมีชีวิต มีความรู้สึกและมีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ต้องใช้ความละเอียดอ่อนพอสมควร ที่สำคัญอีกประการคือ การบันทึกผลการปฏิบัติ ผลกระทบ วิธีการ การตรวจสอบกับเป้าหมาย เป็นสิ่งชี้ให้ทราบว่าจะงานสำเร็จหรือไม่สำเร็จ สำเร็จด้วยวิธีการเช่นไร นำไปสู่มาตรฐานการปฏิบัติงานในขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งในการปฏิบัติการในรอบที่ 2 ได้แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว ทำให้ครูสามารถดำเนินการได้สำเร็จ และสามารถดำเนินการในรอบต่อไปได้ ทั้งยังสามารถพัฒนาวิธีการปฏิบัติ วิธีการคิด โดยเฉพาะการประชุมกลุ่มย่อย ไม่จำเป็นต้องให้อยู่ในรูปแบบเสมอไป พร้อมเมื่อไรก็ประชุมกลุ่มได้ ลักษณะการประชุมเหมือนคุยกันสนุก ๆ ด้วยเรื่องธรรมดา สถานที่ไม่จำกัด รมไม่โรงอาหาร แม้แต่การเดินทางไปด้วยกัน ดูเหมือนว่าจะได้ผลมากกว่าประชุมเป็นแบบทางการ เพราะไม่เครียด ไม่ต้องกังวลกับการวางตัว

7.3 การใช้ระบบ TCS BUAKHAO MODEL แก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน จะได้ผลอย่างเต็มที่เมื่อครูมีข้อมูลของนักเรียนมาก กว้าง ลึก เป็นข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งที่เชื่อถือได้ ขั้นตอนแรกในระบบ TCS BUAKHAO MODEL คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เพราะการรู้รายละเอียดของนักเรียนมาก การดำเนินการในขั้นต่อไปจะง่ายและมีความชัดเจนมากขึ้น ต้องศึกษานิสัย และพฤติกรรมของนักเรียนอย่างละเอียด ข้อมูลนักเรียนที่บันทึกในระเบียบสะสมต้องครบ มีส่วนเพิ่มเติม ซึ่งเป็นข้อค้นพบเป็นกรณีพิเศษ อาจเป็นข้อมูลเชิงลึกของนักเรียนยิ่งจะทำให้รู้จักนักเรียนดียิ่งขึ้น การแก้ปัญหาจะยิ่งง่ายขึ้น ซึ่งในรอบที่ 2 มีการหาข้อมูลนักเรียนเพิ่มทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องภายในโรงเรียน และสังคมนอกโรงเรียนของนักเรียนด้วยจากการมีข้อมูลที่ชัดเจนส่งผลให้การคัดกรองนักเรียน กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กับกลุ่มปกติได้ถูกต้อง การส่งเสริมนักเรียนให้กลับเป็นกลุ่มปกติ ควรมีการจัดกิจกรรมให้หลากหลายและพยายามจูงใจให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงเข้าร่วมด้วยความเต็มใจ ซึ่งเป็นเทคนิคหนึ่งที่ครูจะต้องทำให้ได้นั้นคือ ครูต้องแสดงความเป็นมิตร ความเอื้ออาทร เป็นกัลยาณมิตรกับนักเรียน ให้นักเรียนเกิดความไว้วางใจ กล้าที่จะพูด กล้าที่จะบอกปัญหาให้ครูทราบ การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ในการดำเนินการรอบที่ 1 ก่อนข้างจะเป็นปัญหาทั้งนี้เพราะครูส่วนหนึ่งใช้การข่มขู่ด้านระเบียบ วินัย หรือสอบถามข้อมูลจากนักเรียน

โดยตรง ผลกระทบคือ นักเรียนเกิดปัญหาซ้อนปัญหาขึ้นมา คือนอกจากปัญหาที่ตนเองเป็นผู้กระทำแล้วยังมีปัญหาที่เกิดจากการกระทำของครูเพิ่มเข้ามาอีก อาจเกิดการต่อต้าน หรือมีเจตคติที่ไม่ดีต่อครู สิ่งสำคัญคือต้องกระทำโดยไม่ให้เขารู้ว่าเขาอยู่ในกลุ่มเสี่ยง การที่ครูพยายามเข้าใกล้ตัวเขาอาจเกิดได้ทั้งผลบวกหรือผลลบ การส่งต่อนักเรียนจะดำเนินการเมื่อเห็นว่า ครูดำเนินการทุกวิถีทางแล้ว ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ จึงดำเนินการส่งต่อไปยังผู้ที่มีความเชี่ยวชาญต่อไป การเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นวิธีการที่ดี ยิ่งบ่อยยิ่งดีนักเรียนจะเกิดความเกรงใจ ให้ความเป็นกันเองมากขึ้น

7.4 การกำกับ ติดตาม การขอความร่วมมือกับครูผู้สอนทุกคน การประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง จะทำให้การดำเนินการแก้ปัญหามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ต้องบันทึกผลการติดตามให้เป็นปัจจุบัน ป้องกันการหลงลืมเพราะครูต้องดูแลนักเรียนหลายคน สอดคล้องกับ กิติมา ปริติดิกล (2532 : 176) กล่าวถึงการแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนของครูที่ปรึกษาต้องมีการกำกับติดตาม เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทุกขั้นตอน

7.5 ผลของการดำเนินการแก้ไขพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน แม้ว่าจะดำเนินการได้สำเร็จ แต่มีข้อที่น่าสังเกต คือ คะแนนที่ได้จากการประเมินความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา และผู้ปกครองนักเรียน ไม่ได้บ่งบอกว่่านักเรียนจะไม่มีปัญหา เพียงแต่ปัญหาที่เกิดขึ้นเบาบางลง และพฤติกรรมของนักเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น อยู่ในกรอบและเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด บางส่วนยังคงเป็นเงาสีเทาอยู่ระหว่างรอยต่อของพฤติกรรมเสี่ยงกับพฤติกรรมปกติ ตัวอย่างเช่น ผลการแสดงความเห็นของครูที่ปรึกษาด้านอารมณ์ และด้านพฤติกรรมเกร/ความประพฤติ มีค่าเฉลี่ย เป็น 3.16 และ 3.15 ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานกำหนดไว้ที่คะแนน 0 - 3 ผลการประเมินสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 0.16 และ 0.15 คะแนนตามลำดับ หรือความเห็นของผู้ปกครองด้านพฤติกรรมเกร/ความประพฤติ มีค่าเฉลี่ย เป็น 3.41 และด้านพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง/สมาธิสั้น มีค่าเฉลี่ยเป็น 5.14 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 0.41 และ 0.14 คะแนนตามลำดับ เป็นสัญญาณบ่งบอกว่า การที่นักเรียนจะถูกชักจูงไปสู่กลุ่มเสี่ยงอีกครั้ง มีโอกาสสูง ดังนั้นการดำเนินการปกป้องคุ้มครองนักเรียนโดยใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะต้องดำเนินการต่อไปเรื่อย ๆ จากรอบต่อรอบอย่างไม่มีวันสิ้นสุด เพราะเยาวชนรุ่นหลังยังตามมาก็ไม่รู้จบสิ้นเช่นกัน

ข้อสังเกตที่ควรตระหนักเป็นอย่างมากคือ ต้องสื่อสารกับผู้ปกครองนักเรียนให้ชัดเจนเป็นไปด้วยอัธยาศัยไมตรีที่ดี จึงจะได้ข้อมูลที่ถูกต้อง จากข้อสังเกตผู้ปกครองยังแสดงความรัก ความห่วงใยบุตรหลานในทางที่ไม่ถูกต้อง ปกปิดพฤติกรรมเสี่ยงบางอย่างไว้อย่างรู้เท่าไม่ถึงกาล

8. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะและข้อค้นพบ (Fact Finding) จากการวิจัยและการอภิปรายผลแล้วสามารถสรุปผลดังนี้

8.1 ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานในระบบ TCS BUAKHAO MODEL

8.1.1 จากการสังเกต ติดตามการปฏิบัติงานในระบบ TCS BUAKHAO MODEL ของครูที่ปรึกษา พบว่า ครูมีความรู้ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี แต่ขาดทักษะและความสามารถในการปฏิบัติ จึงควรให้มีทีมนิเทศติดตามที่มีความรู้ อาจจะเป็นครูปกครองด้านระเบียบ วินัย ครูแนะแนว หรือบุคลากรจากภายนอก

เช่น จิตแพทย์ ผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เข้ามามีส่วนร่วมเป็นทีมนิเทศ ติดตาม ให้คำแนะนำช่วยเหลือ และร่วมในกระบวนการแก้ปัญหาเกี่ยวกับครูด้วย ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน จะทำให้บรรยากาศในการปฏิบัติงานดีขึ้น

8.1.2 ครูที่ปรึกษาให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมในด้านการประชุมกลุ่มย่อย คือไม่อยากให้เข้มงวดมากนัก ให้เป็นไปตามความพึงพอใจ หมายความว่า ถ้ากลุ่มพร้อมจะนัดประชุมเองโดยไม่ต้องกำหนดสถานที่ ส่วนระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนอาจจะคลาดเคลื่อนไปบ้างก็ไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย จากการสังเกตของผู้นิเทศพบว่า เป็นวิธีการที่ดี ค่อนข้างจะได้ผลดี ครูไม่ต้องกังวลว่าจะต้องทำตัวให้ว่าง กังวลกับการสอนพร้อมเมื่อไหร่ก็ประชุมได้ทันที ไม่ต้องมีรูปแบบ พบว่าในบางโอกาสวันหยุดราชการเสาร์และอาทิตย์ ครูนัดไปที่บ้านคนใดคนหนึ่งรับประทานส้มตำ ไก่ย่าง แกงหน่อไม้ ซึ่งเป็นอาหารว่างที่นิยมของคนภาคอีสาน ในช่วงขณะนั้นก็พูดคุยกันไปหลาย ๆ เรื่อง รวมทั้งการดำเนินการแก้ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนไปด้วย ไม่ใช่การประชุม แต่ก็คล้าย ๆ ได้ทั้งเนื้อหาสาระ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นมากพอสมควร เป็นแบบสบาย ๆ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นวิธีการที่ดีมากอีกวิธีหนึ่ง เสนอแนะว่าน่าจะมีการจัดบันทึกสิ่งที่พูดคุยกันไว้บ้าง จะได้มีหลักฐานไว้ทบทวนในการดำเนินการต่อไป

8.1.3 วจรคุณภาพ PDCA ถ้าครูนำไปให้นักเรียนใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเล่าเรียนด้วย จะเป็นการดีมาก นอกจากนักเรียนจะได้วิธีการเรียนที่ดีเป็นระบบแล้ว ครูยังมีทักษะในการดำเนินการตามกระบวนการ PDCA ด้วยเช่นกัน ถ้าปฏิบัติงานเป็นนิสัยจะทำให้ครูปฏิบัติงานใด ๆ ก็แล้วแต่เป็นระบบและประสบผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ได้

8.2 ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

8.2.1 เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงาน โรงเรียนควรกำหนดเป็นนโยบายให้มีการพัฒนาการปฏิบัติงานระบบ TCS BUAKHAO MODEL อย่างสม่ำเสมอ ให้มีแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และให้ผลการปฏิบัติงานระบบ TCS BUAKHAO MODEL เป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาเลื่อนระดับปรับตำแหน่งและเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาความดีความชอบด้วย จะเป็นแรงจูงใจให้ครูอยากทำงานมากขึ้น ทั้งนี้ต้องรอบคอบและให้มีระบบที่ชัดเจนจึงไม่ก่อให้เกิดปัญหาได้

8.2.2 การนำวงจรคุณภาพ PDCA ไปใช้ ตลอดทั้งการดำเนินกิจกรรมในระบบ TCS BUAKHAO MODEL ครูต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนี้เป็นอย่างดีก่อน ในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจอาจทำได้หลายวิธี การประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นเพียงหนึ่งในหลาย ๆ วิธีเท่านั้น และควรหมั่นฝึกฝนทบทวนบ่อย ๆ จึงจะเกิดทักษะและเกิดมโนทัศน์เกี่ยวกับกระบวนการทั้งสองได้

8.2.3 ในการแก้ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน การสังเกตเป็นวิธีการที่ทำให้ทราบข้อมูลต่าง ๆ ได้ง่าย และเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุด ทั้งนี้ครูจะต้องฝึกการสังเกต กระบวนการสังเกตเป้าประสงค์ในการสังเกต ให้เกิดทักษะและเกิดความชำนาญการจึงจะได้ผล

8.2.4 เนื่องจากการดำเนินการตามขั้นตอน วงจร PDCA หรือวงจรอื่นใดก็ตามโอกาสที่ครูนักเรียน ผู้ปกครองจะได้มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน มีการทำงานร่วมกันเป็นทีมหรือเป็นกลุ่ม ความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญจำเป็น การกล้าแสดงความคิดเห็น การยอมรับความคิดเห็น และพฤติกรรมกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญจำเป็นที่จะทำให้นักเรียนปฏิบัติงานได้สำเร็จ โดยเฉพาะกลุ่มของ

ครูที่มีวิวุฒิ ประสบการณ์ที่แตกต่างกันมาก ๆ ทั้งความสนิทสนมเป็นการส่วนตัวจะมีผลต่อกลุ่มมาก การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มทำกิจกรรมก็เช่นกัน ครูควรพิจารณาและให้ความสำคัญในเรื่องนี้ด้วย

8.3 ความคิดเห็นของผู้วิจัย

การแก้ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนโรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้โรงเรียนได้ใช้ระบบ TCS BUAKHAO MODEL เป็นยุทธศาสตร์ในการดูแลป้องกันปัญหาต่าง ๆ ก่อนที่ปัญหานั้นจะเกิดกับนักเรียนทำให้ต้องเสียทั้งเวลา และทรัพยากรอื่นควรใช้ทรัพยากรเหล่านั้นเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้ดีขึ้นจะเป็นการดีที่สุด

การที่จะใช้ระบบ TCS BUAKHAO MODEL เป็นยุทธศาสตร์ในการปกป้อง คุ่มครองนักเรียนได้นั้น สิ่งสำคัญที่สุดต้องรู้ว่าพื้นฐานหรือวัฒนธรรมในการปฏิบัติงานในด้านดูแลมีลักษณะอย่างไร พื้นฐานด้านความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการปฏิบัติงาน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่จะทำให้การใช้ยุทธศาสตร์ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น โรงเรียนจะต้องดำเนินกิจกรรมอย่างน้อย 3 ประการคือ

8.3.1.1 อันดับแรกที่สุด จะต้องศึกษาการปฏิบัติงานในระบบ TCS BUAKHAO MODEL ของครูที่ปรึกษา ศึกษาผลการปฏิบัติงาน เพื่อรวบรวมข้อบกพร่องในการดำเนินงานมาพัฒนาต่อยอดของความรู้ความสามารถให้กับครู ช่วยให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิผล

8.3.1.2 นำข้อบกพร่องที่ค้นพบ มาวางแผนพัฒนาให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้จริง ไม่ใช่รู้เพราะสามารถตอบได้ว่ารู้ ต้องสร้างความตระหนัก สร้างแรงจูงใจให้กับครู ในการพัฒนาครูโรงเรียนจะใช้วิธีอื่นก็ได้ ซึ่งมีอีกหลายวิธี เลือกใช้ให้เหมาะสม ที่สำคัญที่สุดฝ่ายบริหารต้องให้ความสนใจ ติดตาม ให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอ

8.3.1.3 การนำความรู้ที่ได้พัฒนาแล้วไปปฏิบัติ ต้องปฏิบัติให้ครบ ถูกต้องในองค์ประกอบ 5 ประการในระบบ TCS BUAKHAO MODEL อาศัยการปฏิบัติงานที่มีหลักการจัดการที่เป็นระบบซึ่งแต่ละโรงเรียนสามารถเลือกใช้ได้อย่างหลากหลาย โรงเรียนบัวขาวใช้ระบบ PDCA เพื่อให้สอดคล้องและรองรับการประเมินการประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่สามารถตรวจสอบและสามารถประเมินกระบวนการปฏิบัติได้ทุกขั้นตอน สิ่งที่ควรตระหนักเป็นอย่างมาก คือ การป้องกัน ดูแลและคุ่มครองนักเรียน ไม่ใช่ทำในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น ต้องปฏิบัติต่อเนื่อง ตามวงจรคุณภาพ PDCA จากรอบที่ 1 ไป 2,3,และต่อไปเรื่อย ๆ อย่างไม่มีที่สิ้นสุดและต้องพัฒนาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคไร้ขอบเขตไร้พรมแดนตลอดไป

8.4 แนวความคิดในการวิจัยครั้งต่อไป

8.4.1 นอกจากการใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) แล้ว ควรใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ตามที่กรมสุขภาพจิตได้เสนอเป็นตัวอย่างร่วมในการประเมินด้วย

8.4.2 ควรนำวิธีการในระบบวงจรคุณภาพ PDCA ให้นักเรียนทดลองปฏิบัติแล้วดำเนินการวิเคราะห์ผลการทดลอง ในด้านมิติที่ต่าง ๆ ที่เกิดกับนักเรียน เช่น ด้านกระบวนการ พัฒนาการความรู้ทางด้านพุทธิปัญญา การแก้ปัญหาและเจตคติ เป็นต้น

8.4.3 ควรดำเนินการวิจัยพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพของนักเรียนที่ได้รับบริการตามการ

ปฏิบัติงานระบบ TCS BUAKHAO MODEL ที่พัฒนาขึ้น เพื่อใช้เป็นมาตรฐานการประกันคุณภาพนักเรียนของแต่ละโรงเรียน

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2548). พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 120 ตอนที่ 95 ก ลงวันที่ 2 ตุลาคม 2546. กรุงเทพฯ : หจก. เทพเพ็ญวานิสย์.
- _____. (2544). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1. (2551). รายงานการตรวจวินัย ความประพฤติของนักเรียน นักศึกษา จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ : เอกสารอัดสำเนา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1. (2553). รายงานการเยี่ยมบ้านนักเรียน ปีการศึกษา 2552. เชียงใหม่ : อัดสำเนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). การพัฒนาความเข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักสูตรครูแนะแนว. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). สภาพความสำเร็จและแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม. (2550). คู่มือจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรมประจำ จังหวัดและในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2547). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- อวยชัย ศรีตระกูล. (2553). สภาพความสำเร็จในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1. เชียงใหม่ : ส. การพิมพ์.

10. คำขอบคุณ

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบ TCS BUAKHAO MODEL เพื่อแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์” สำเร็จได้เพราะผู้วิจัยได้รับความเมตตาจาก นายจำเนียร สายสมบัติ ผู้อำนวยการโรงเรียนบัวขาว ที่ทำให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสศึกษาจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร. ชวลิต ชูกำแพง ดร. สัจธรรม พรทวีกุล และ รศ.ดร. ธรรมนิตย์ วราภรณ์ ที่เมตตา เสียสละเวลาเพื่อให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดจนถึงแนะแนวทางในการ

ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ

ขอขอบพระคุณ ดร. จิตรภรณ์ วงศ์คำจันทร์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยจึงขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ช่วยเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งให้กับผู้วิจัย คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศเป็นเครื่องแสดงความกตัญญูกตเวทิตา เพื่อบูชาแต่ บูรพาจารย์ พระคุณบิดามารดา และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้การศึกษอบรมสั่งสอน สติปัญญาและคุณธรรมเป็นเครื่องนำสู่ความสำเร็จครั้งนี้